

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het bermmonument van Zuylen van Nyevelt met omgevende smeedijzeren omheining in Rumst

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Rumst, gegeven op 18 april 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 12 mei 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van Bermmonument van Zuylen van Nyevelt met omgevende smeedijzeren omheining aantoonst;

Overwegende dat het bermmonument van Zuylen van Nyevelt met omgevende smeedijzeren omheining als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het herdenkingsteken met smeedijzeren omheining is opgericht in 1914-15 door de familie van Zuylen van Nyevelt ter herinnering aan het auto-ongeval op 18 december 1912 waarbij hun zoon H  lin om het leven kwam. Mogelijk gaat het om het oudste bewaard gebleven herinneringsteken voor een auto-ongeval in Vlaanderen. Op kasteel de Haar in het Nederlandse Haarzuilens staat een pendant voor H  lin naar ontwerp van de vooraanstaande architect Cuypers. Het bermmonument van Zuylen van Nyevelt is een zeldzaam voorbeeld van een herdenkingsteken zonder religieuze connotatie. In Vlaanderen zijn er voorlopig geen oudere voorbeelden bekend van een gedenkteken voor een auto-ongeval met dodelijke afloop, noch van gelijkaardige gedenktekens;

Overwegende dat het bermmonument van Zuylen van Nyevelt met omgevende smeedijzeren omheining als monument artistieke waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het herdenkingsteken met smeedijzeren omheining is een werk van het gerenommeerde grafmakersatelier Salu II uit Laken, daterend uit de periode 1914-15. Het vertoont de karakteristieke vormgeving en symboliek ontleend aan de funeraire kunst: cippe, sculptuur van een kruis, klimop, epigrafie, laurierkrans, guirlande. De vormgeving en verfijnde uitwerking, onder andere van het wapenschild, zijn kenmerken van het huis Salu. Het herdenkingsteken is op de sokkel gesigneerd 'E. Salu / Laecken',

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Het bermmonument van Zuylen van Nyevelt met omgevende smeedijzeren omheining, Rumst, Antwerpsesteenweg zonder nummer, bekend ten kadaster: 1ste afdeling, sectie A, deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° artistieke waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Het herdenkingsteken staat ingeplant in de berm van de Antwerpsesteenweg in Rumst.

Op een grote hardstenen plint staat het hardstenen gedenkteken, een cippe op rechthoekige basis, uitlopend op een punt. Op een zware sokkel, afgeboord met een omlopende lauwerkrans rust de bovenbouw met tekstpanelen. Aan de voorzijde prijkt een omgekeerde lelie, erboven het verfijnd uitgewerkte wapenschild van de familie van Zuylen van Nyevelt. Het herdenkingsteken wordt bekroond met een krans van klimopbladeren boven een aan knopen opgehangen lauwerkrans. Centraal staat een kruis met wimpel. Een gestileerd palmblad bekroont het gedenkteken.

Op de voorzijde staat de tekst "A LA MEMOIRE/ D HÉLIN GUSTAVE SALOMON JOSEPH MARIE GHISLAIN/ BARON DE ZUYLEN DE NYEVELT/SECRETAIRE DE LEGATION DE S.M. LE ROI DES BELGES/ NÉ À PARIS LE 1ER AOUT 1888 MORT ACCIDENTELLEMENT EN AUTOMOBILE À RUMPST/ LE 18 DECEMBRE 1912.

Op de linker zijkant staat het gedicht van Sully Prudhomme (1839-1907) 'Les yeux' : BLEUS OU NOIRS TOUS AIMES TOUS BEAUX/ DES YEUX SANS NOMBRE ONT VU L'AUREORE/ ILS DORMENT AU FOND DES TOMBEAUX/ ET LE SOLEIL SE LEVE ENCORE /LES NUITS PLUS DOUCES QUE LES JOURS/ ONT ENCHANTE DES YEUX SANS NOMBRE /LES ETOILES BRILLET TOUJOURS/ ET LES YEUX SE SONT REMPLIS D'OMBRE/ OH ! QU'ILS AIENT PERDU LE REGARD/ NON NON CELA N'EST PAS POSSIBLE !/ ILS SE SONT TOURNES QUELQUE PART/ VERS CE QU ON NOMME L'INVISIBLE/ ET COMME LES ASTRES PENCHANTS/ NOUS QUITTENT MAIS AU CIEL DEMEURENT/ LES PRUNELLES ONT LEURS COUCHANTS/ MAIS IL N'EST PAS VRAI QU'ELLES MEURENT/ BLEUS OU NOIRS, TOUS AIMÉS, TOUS BEAUX,/ OUVERTS A QUELQUE IMMENSE AUREORE,/ DE L'AUTRE COTE DES TOMBEAUX/ LES YEUX QU'ON FERME VOIENT ENCORE. Op de sokkel staat de vermelding 'E Sallu Laecken'.

De achterzijde draagt als opschrift: TES PARENTS MON CHER FILS/ T'ON FAIT ELEVER CE MONUMENT/ AFIN OU IL TE REDISE CHAQUE JOUR/ L'AMOUR QU'ILS AVAIENT POUR TOI/ ET L' HORRIBLE DETRESSE/ DANS LAQUELLE/ LES A PLONGES TA MORT/ 1912-1913.

Op de linkerzijde staat de tekst : IL ÉTAIT PARTI JOYEUX/ ENTOURE DE SES AMIS/ LA VIE SOUVRAIT DEVANT LUI/ MAGNIFIQUE./ EN UNE SECONDE/ LA MORT EST VENUE ANEANTIR/ TOUTES NOS ESPERANCES/ ET PLONGER DANS LE/ PLUS AFFREUX DESESPoir/ TOUS CEUX QUI LE CHERISSAIENT/ ET QUI LE PLEURONT/ ETERNELLEMENT.

Een smeedijzeren, zwartgeschilderde omheining staat op de grote hardstenen plint. De omheining bestaat uit getorste stijlen uitlopend op een punt en gekrulde decoratieve elementen.

Art.3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen;
- 2° het bermmonument blijft bij voorkeur op de huidige plek behouden, in goede bouwfysische toestand. Verplaatsing kan overwogen worden voor zover het bermmonument op openbaar domein, langsheen de Antwerpsesteenweg in Rumst en in de nabijheid van de plek van het ongeval blijft staan (heuveltop).

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water, vrieskou;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren met bijzondere aandacht voor:
 - a) de stabiliteit van het bermmonument, en zo nodig consoliderende en herstellende werken uit te voeren;
 - b) de toestand van het metaalwerk;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen met bijzondere aandacht voor het ijzerwerk dat regelmatig te controleren, te onderhouden, te herschilderen en indien nodig te herstellen is;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het verplaatsen van het bermmonument en de omheining;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken:
 - a) het demonteren en heroptrekken van het bermmonument;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen op het bermmonument en de omheining;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - e) het aanbrengen, vervangen, herkappen, herschilderen of wijzigen van de opschriften;
 - f) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - g) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;

- h) het reinigen van de blauwe hardsteen anders dan met zuiver water onder gecontroleerde druk;
- i) het verwijderen van mossen en korstmossen.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

12 JULI 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS